

Viljandi Maakonna 2008. a. riskianalüüsi kokkuvõte

VILJANDI 2008

Sisukord

1. Maakonna 2007. a riskianalüüsi läbivaatamise ja uuendamise protsess	3
2. Maakonnas toimuda võivad õnnetused/hädaolukorrad	4
2.1 Võimalike hädaolukordade loetelu	4
2.2 Riskianalüüsi kokkuvõttes kasutatavad riskimaatriksid	6
2.3 Hädaolukordade järjestus	10
3. Õnnetuste/hädaolukordade riskianalüüs	12
3.1 Analüütiline riskihinnang	12
3.2 Õnnetustele/ hädaolukordadele antud riskihinnang	13
4. Riskide vähendamine	16

1. Maakonna 2007. a riskianalüüsi läbivaatamise ja uuendamise protsess

Viljandi maakonna 2007. aasta riskianalüüs vaadati läbi 2008. aasta oktoobri- ja novembrikuus. Käesoleva aasta riskianalüüs vaadati uuesti läbi tulenevalt hädaolukorraks valmisoleku seadusest, mis sätestab maavanemal riskianalüüsi läbivaatamise vähemalt kord aastas.

Võrreldes 2007. aasta riskianalüüsiga ei ole muudetud maakonna riskianalüüsi kokkuvõttes väljatoodud hädaolukordade raskusastmeid ja tõenäosust, kuna 2007 sai analüüs põhjalikult uuendatud ning 2008 hädaolukorra mastaabiga sündmusi toimunud ei ole.

Lõuna-Eesti Päästkeskuse direktori käskkirjaga on moodustatud töörühm Lõuna-Eesti regiooni maakondade kriisireguleerimisplaanide ühtse struktuuri väljatöötamiseks. Töörühmas on arutatud ka riskianalüüside kui maakonna kriisireguleerimisplaanide alusmaterjali võimalikke uuendusi.

Töörühma tegevuse väljundiks on 25. novembril 2008 Tartus toimuv regiooni kriisikonverents, mille eesmärgiks on kujundada seisukohad maakondade kriisireguleerimisplaanide vajalikkusest, ülesehitusest ja sisust ning formuleerida ettepanekud edaspidiseks töökorralduseks maakonna kriisireguleerimisplaanide koostamisel. Samuti formuleerida ettepanekud õigusloomega tegelejatele maakonna tasandil teostatavast kriisireguleerimisalasest arendustegevusest ja kriisireguleerimisstruktuuride ülesehitusest.

2008. aastal käivitati maavalitsuse ja Lõuna-Eesti Päästkeskuse koostöös maakonna kohalike omavalitsuste riskide hindamine lihtsustatud formaadis võrreldes kehtiva maakonna ja KOV riskianalüüsi meetodikaga. Üle-eestiline praktika on näidanud, et ametliku riskianalüüsi meetodika rakendamine täies mahus väiksemates kohalikes omavalitsustes ei ole Eestis otstarbekas ega ka Siseministeriumi poolt nõutav. Samas on oluline saada teatud sisendinfot maakonna riskide detailsemaks hindamiseks ka kohalike omavalitsustelt.

Hetkel on maakonna kohalike omavalitsustest maavalitsusele esitatud 11 riskianalüüsi. Maavalitsus ja päästkeskus töötavad esialgseid versioone hetkel läbi, tehes omapoolseid täiendus- ja täpsustusettepanekuid. Kohalike omavalitsuste riskianalüüside koostamine on kavas lõpule viia hiljemalt 2009. aasta veebruariks.

Paralleelselt käivitati ka kõigis maakonna kohalikes omavalitsustes paiknevate ja võimaliku hädaolukorra puhul kasutatavate ressursside kaardistamine. Ressursside info kantakse tulevikus Lõuna-Eesti Päästkeskuse poolt arendatavale regiooni kriisireguleerimise kaardirakendusele. Hetkel on maavalitsusele ressursside informatsioon laekunud 10 omavalitsusest.

Riskianalüüsi läbivaatamise ja uuendamise protsessis osalesid järgmised maakonna asutused:

Viljandi Maavalitsus

Lõuna-Eesti Päästkeskuse Kriisireguleerimisbüroo

Viljandi Haigla SA

Tervisekaitseinspektiooni Tartu Tervisekaitsetalituse Viljandimaa osakond

Veterinaar- ja Toiduameti Viljandimaa Veterinaarkeskus

Maavalitsuse hinnang koostööle

Protsessis osalenud asutustega laabus koostöö probleemideta.

2. Maakonnas toimuda võivad õnnetused/hädaolukorrad

2.1 Võimalike hädaolukordade loetelu

Riskianalüüsi läbivaatamisel analüüsiti läbi järgmised maakonnas tekkida võivad õnnetused ja hädaolukorrad:

Riskitabeli jrk nr	Tulekahjud ja/või plahvatused ohtlikes ettevõtetes
1.1.1	Õnnetus Viljandi Naftabaas OÜ-s
1.1.2	Õnnetused tanklates ja teenindusjaamades
1.1.3	Õnnetused kaugkütte katlamajades
1.1.4	Õnnetused ilutulestike ladudes
1.1.5	Õnnetus AS Estonian Match-is ja AS Hansa Candle-s
1.1.6	Õnnetus Kodugaas OÜ-s
1.1.7	Õnnetus Tallinna Piimatööstuse AS Meieri Tootmise Osakonnas
1.1.8	Õnnetus AS Hermseal-is
1.1.9	Õnnetus AS Liiwi Heliis-is
	Metsa maastikutulekahjud
1.2	Metsa- ja maastikutulekahju
	Tulekahjud ja/või plahvatused hoonetes (v.a. ohtlikud ettevõtted)
1.3.1	Tulekahjud eluhoonetes
1.3.2	Tulekahjud hotellides ja teistes majutusasutuste hoonetes
1.3.3	Tulekahjud haiglates ja teistes sotsiaalhoolekandeesutustes
1.3.4	Tulekahjud haridus ja teadusasutuste hoonetes
1.3.5	Tulekahjud objektidel, kus on võimalik suurte rahvahulkade kogunemine
1.3.6	Tulekahjud tööstusobjektidel
1.3.7	Tulekahjud põllumajandushoonetes
1.3.8	Tulekahjud administratiiv- ja büroo hoonetes
	Loodusõnnetused
2.1	Tormid ja keeristormid
2.2.1	Erakordselt suur vihmasedu
2.2.2	Erakordselt suur lumesadu
2.3.1	Erakordselt kõrge temperatuur
2.3.2	Erakordselt madal temperatuur
2.4	Üleujutused
	Transpordiõnnetused
3.1	Ohtlike kemikaalidega õnnetus raudteel
3.2	Paljude kannatanutega õnnetus raudteel
3.3	Õnnetus ohtlike kemikaalide transpordil maanteel
3.4	Paljude kannatanutega õnnetus maanteel
3.5	Paljude kannatanutega lennuõnnetus
3.6	Õnnetus siseveekogul
	Elektrisüsteemide avariid
4.1.	Pikaajaline ulatuslik elektrikatkestus
	Kommunaalsüsteemide avariid
5.1.	Gaasitrasside ja -süsteemide avariid
5.2.	Laiaulatuslik joogivee (põhjavee) reostus
5.3.	Joogiveetrasside ja tehniliste seadmete avariid
5.4.	Kanaliseerimisrasside ja heitvee puhastusseadmete avariid

5.5.	Soojusvõrkude avariid
	Sidesüsteemide avariid
6.1.	Pikaajaline ulatuslik sidekatkestus (mobiilside, telefoniside, andmeside)
	Epideemia puhkemine
7.2.	Viiruslikud soolenakkused (noro-, rota-, astro-, mõned adenoviirused jt)
7.3.	Pandeemilise gripi levik maakonnas
7.4.	Lindude gripi levik maakonnas
	Loomataudi puhkemine
8.1.	Linnugripp
8.2.	Loomataud

2.2 Riskianalüüsi kokkuvõttes kasutatavad riskimaatriksid

Analüüsi käigus koostati riskimaatriksid kõikide analüüsitud võimalike õnnetuste kohta (koondmaatriks lisa nr 2) ja eraldi nelja ohustatud valdkonna lõikes (lisad nr 3, 4, 5, 6):

- elule ja tervisele
- elutähtsate valdkondade toimimisele
- keskkonnale
- varale

Nendest maatriksitest saab erinevate valdkondade seisukohast välja tuua probleemsemaid võimalikke hädaolukordi. Antud maatriksid on head vahendid ilmestamiseks ning kokku võtmaks riskianalüüsis selgunud hädaolukordi vastavalt erinevatele valdkondadele – elu ja tervis, elutähtis valdkond, keskkond ning vara.

Katastroofiliste tagajärgedega õnnetusi ei esinenud üheski valdkonnas ning ainult ühe õnnetuseliigi – tulekahjud elamutes – esinemise tõenäosus on väga suur.

Elu ja tervise valdkonnas on väga rasked tagajärjed tulekahjude puhul ohtlikes ettevõtetes, elamutes, põllumajandushoonetes, hotellides ja teistes majutusasutustes, haiglates ja teistes sotsiaalhoolekandeasutustes ning ühiskasutatavates meelelahutusasutustes ning teistes rahva kogunemiskohtades. Veel on väga rasked tagajärjed lindude ja pandeemilise gripi leviku puhul, erakordselt suure vihma- või lumesaju puhul, paljude kannatanutega õnnetuse puhul raudteel või maanteel või lennunduses.

Rasked tagajärjed loomataudi puhkemise puhul, tormide ja keeristormide puhul, erakordselt kõrgete ja madalate temperatuuride puhul, laiaulatusliku joogiveereostuse ning soojusvõrkude avariide puhul. Veel on rasked tagajärjed ohtlike kemikaalidega õnnetuse raudteel või maanteel ning õnnetuse siseveekogudel puhul.

Elutähtsa valdkonna seisukohalt on kõige tähtsam pikaajaline elektrienergia katkestus, mille korral kannatavad ka teised elutähtsad valdkonnad nagu sidesüsteemid, kommunaalsüsteemid, meditsiiniline abi jne. Elektrienergia katkemise algpõhjuseks on kõige suurema tõenäosusega tugeva tuulega tormid. Avarii maagaasitorustikus on võib jätta toiteta gaasikatlamajad ja teised väiketarbijad. Elutähtsat valdkonda võib kindlasti häirida igasugune raskete tagajärgedega tulekahju või plahvatus, samuti näiteks pikaajaline madal õhutemperatuur, mis mõjub pärssivalt just kommunaalsüsteemidele.

Keskkonna seisukohast vaadelduna on raskeimad juhtumid tugeva tuulega tormid (kahju kasvavale metsale ja muule loodusele), metsatulekahjud ja suuremad keskkonnareostused.

Vara seisukohalt on raskeimad suured tormid ja raskete tagajärgedega tulekahjud, sealhulgas metsatulekahjud ning raskete loomataudide puhkemine.

Riskimaatriks kõikide analüüsitud võimalike õnnetuste kohta

Hädaolukorra tõenäosus	Väga suur 5		TP3			
	Suur 4			TÕ6; TP10	LT2	
	Keskmine 3		EP1; KS3	TP2 LÕ4 TP5 TP8 LÕ1 LÕ2	TP7	TP4 TÕ4 TP9 TÕ5 TÕ2; ES1; LT1; KS5 SS1
	Väike 2		LÕ3 LÕ5 LÕ6; KS1	TP1 TÕ3 TP6; KS2; EP3; KS4 EP2		
	Väga väike 1			TÕ1		
		Vähe- tähtsad A	Kerged B	Rasked C	Väga rasked D	Katastroofilised E
	Hädaolukorra tagajärjed					

Riskimaatriks elu ja tervise seisukohast

Hädaolukorra tõenäosus	Väga suur 5				TP3	
	Suur 4			LT2	TP10	
	Keskmine 3	SS1	ES1; KS3; EP1; TP2; TP8; LÕ2	KS5; LÕ1; LÕ4; TÕ6	LT1; TP5; TP4; TP7; LÕ3; TÕ2; TÕ4; TÕ5	
	Väike 2	LÕ6	KS1; KS4	KS2; LÕ5; TÕ3	EP2; EP3; TP6; TP1	
	Väga väike 1			TÕ1		
		Vähe- tähtsad A	Kerged B	Rasked C	Väga rasked D	Katastroofilised E
	Hädaolukorra tagajärjed					

Riskimaatriks elutähtsa valdkonna seisukohast

Hädaolukorra tõenäosus	Väga suur 5		TP3			
	Suur 4			TP10	LT2	
	Keskmine 3	TÕ4; TÕ6	LT1; TP2; TP5; TP7; LÕ4; TÕ2; TÕ5	KS3; EP1; LÕ2	ES1; KS5; SS1; TP4; TP8; LÕ1	
	Väike 2		KS1; KS4; TÕ3; TP1	KS2; EP3; TP6; LÕ3; LÕ6	EP2; LÕ5	
	Väga väike 1	TÕ1				
		Vähe- tähtsad A	Kerged B	Rasked C	Väga rasked D	Katastroofilised E
Hädaolukorra tagajärjed						

Riskimaatriks keskkonna seisukohast

Hädaolukorra tõenäosus	Väga suur 5	TP3				
	Suur 4	LT2			TP10	
	Keskmine 3	ES1; KS3; KS5; SS1; EP1; LT1; TP5; TP4; TP7; TP8	TÕ2; TÕ4; TÕ5; TÕ6	LÕ1; LÕ2; LÕ4	TP2	
	Väike 2	KS1; EP2; EP3; TP6; LÕ3	LÕ5; LÕ6	KS2; KS4; TÕ3; TP1		
	Väga väike 1			TÕ1		
		Vähe- tähtsad A	Kerged B	Rasked C	Väga rasked D	Katastroofilised E
Hädaolukorra tagajärjed						

Riskimaatriks vara seisukohast

Hädaolukorra tõenäosus	Väga suur 5	TP3				
	Suur 4	TP10	LÕ2	LT2		
	Keskmine 3	EP1; TÕ4; TÕ6	ES1; KS3;KS5;SS1; LÕ4; TÕ2; TÕ5	TP2; TP5; TP7; TP8	LT1; TP4; LÕ1	
	Väike 2	EP2; EP3; TÕ3	KS1;KS2;KS4; LÕ3; LÕ5; LÕ6	TP1	TP6	
	Väga väike 1		TÕ1			
		Vähe- tähtsad A	Kerged B	Rasked C	Väga rasked D	Katastroofilised E
	Hädaolukorra tagajärjed					

2.3 Hädaolukordade järjestus

Hädaolukordade koondtabel järjestatult riskimaatriksile:

Kategooria	Riskitabel	Tähis	Oht	Riskiklass
V	Nr 11	TP3	Tulekahju elamutes	5B
IV	Nr 30	TÕ6	Õnnetus siseveekogul	4C
	Nr 42	LT2	Loomataud	4D
	Nr 17	TP10	Tulekahju põllumajandushoonetes	4C
III	Nr 10	TP2	Metsatulekahju	3C
	Nr 15	TP7	Tulekahju ühiskasutatavates meelelahutusasutustest ja teistes rahva kogunemiskohtades	3C
	Nr 22	LÕ4	Erakordselt kõrge temperatuur	3C
	Nr 12	TP5	Tulekahju hotellides ja teistes majutusasutustes	3C
	Nr 18	TP8	Tulekahju administratiiv- ja büroohoonetes	3C
	Nr 19	LÕ1	Tormid ja keeristormid	3D
	Nr 20	LÕ2	Erakordselt suur vihasadu	3C
	Nr 13	TP4	Tulekahju haiglates ja teistes sotsiaalhoolekandeesutustes	3D
	Nr 28	TÕ4	Paljude kannatanutega õnnetus maanteel	3D
	Nr 16	TP9	Tulekahju tööstus- ja laohoonetes	3D
	Nr 29	TÕ5	Paljude kannatanutega lennuõnnetus	3D
	Nr 38	EP1	Viiruslikud soolenakkused	3B
	Nr 34	KS3	Joogiveetrasside ja tehniliste seadmete avariid	3B
	Nr 31	ES1	Pikaajaline ulatuslik elektrikatkestus	3D
	Nr 41	LT1	Lindude gripp (VTA)	3D
	Nr 36	KS5	Soojusvõrkude avariid	3D
	Nr 37	SS1	Pikaajaline ulatuslik sidekatkestus	3D
	Nr 26	TÕ2	Paljude kannatanutega õnnetus raudteel	3D
II	Nr 21	LÕ3	Erakordselt suur lumesadu	2B
	Nr 23	LÕ5	Erakordselt madal temperatuur	2C
	Nr 24	LÕ6	Üleujutused	2B
	Nr 1-9	TP1	Tulekahju ohtlikes ettevõtetes	2C
	Nr 27	TÕ3	Õnnetus ohtlike kemikaalidega (maanteel)	2C
	Nr 14	TP6	Tulekahju koolides, lasteaedades, teistes lasteasutustes	2C
	Nr 32	KS1	Gaasitrasside- ja süsteemide avariid	2B
	Nr 33	KS2	Laiaulatuslik joogivee (põhjavee) reostus	2C
	Nr 40	EP3	Lindude gripp (VH)	2C
	Nr 35	KS4	Kanalisatsioonitrasside ja heitvee puhastusseadmete avariid	2C
	Nr 39	EP2	Pandeemilise gripi levik maakonnas	2D
I	Nr 25	TÕ1	Ohtlike kemikaalidega õnnetus (raudteel)	1C

10 kõrgeima kategooriaga võimalikku õnnetust Viljandi maakonnas:

Kategooria	Riskitabel	Tähis	Oht	Riskiklass
V	Nr 11	TP3	Tulekahju elamutes	5B
IV	Nr 30	TÕ6	Õnnetus siseveekogul	4C
	Nr 42	LT2	Loomataud	4D
	Nr 17	TP10	Tulekahju põllumajandushoonetes	4C
III	Nr 10	TP2	Metsatulekahju	3C
	Nr 15	TP7	Tulekahju ühiskasutatavates meelelahutusasutustest ja teistes rahva kogunemiskohtades	3C
	Nr 22	LÕ4	Erakordselt kõrge temperatuur	3C
	Nr 12	TP5	Tulekahju hotellides ja teistes majutusasutustes	3C
	Nr 18	TP8	Tulekahju administratiiv- ja büroohoonetes	3C
	Nr 19	LÕ1	Tormid ja keeristormid	3D

3. Õnnetuste/hädaolukordade riskianalüüs

3.1 Analüütiline riskihinnang

- Raskeid probleeme tekitav ja suure tõenäosusega võimalik hädaolukord on pikaajalise elektrienergia katkestus. Sellega on tõsiselt häiritud inimeste igapäevane elutegevus paljudes eluvaldkondades. Seiskub praktiliselt kogu ettevõtlus ja mitmete elutähtsate valdkondade tegevus maakonnas.
- Elektrienergia katkemise algpõhjuseks on enamikel juhtudel tugeva tuulega tormid ja sellega kaasnevad sademed. See loodusõnnetus võib tekitada veel kahju ka hoonetele, rajatistele, teedele ja metsale.
- Suure tõenäosusega ja raskeid tagajärgi tekitav on tulekahjude ning plahvatuste tekkimine tööstus- ja laohoonetes. Tervisekahjustusi ja kehalisi vigastusi võivad saada nii neis hoonetes töötavad kui ka läheduses elavad inimesed. Võib tekkida isegi inimohvreid. Tööstustes, kus esineb ohtlikke aineid või ohtlikke aineid sisaldavaid tooteid, võivad need ained sattuda keskkonda ja tekitada kahju inimeste tervisele ning reostada looduskeskkonda. Tervisele kahjulik on ka tulekahjuga kaasnev mürgiseid põlemisjääke sisaldav suits.
- Tõenäoline ja raskeid tagajärgi kaasatav võimalik hädaolukord on paljude kannatanutega liiklusõnnetus maanteeliiklusvõrgustikus. Raskete liiklusvariide tekke oht on suur. Suure ohvrite arvuga õnnetuste puhul on problemaatiline meditsiinilise kiirabi osutamine.
- Raskete tagajärgedega õnnetus tule- ja plahvatusohtlike põlevvedelikega või teiste kemikaalidega võib kaas tuua plahvatuse, tulekahju ja keskkonna reostuse.
- Suured sademete hulgad (vihm, lumi) võivad tekitada üleujutusi, halvata liiklust, võib raskendada inimestele hädaabi andmist ja vastavate teenistuste jõudmist abivajajateni.
- Pikaajaline erakorraliselt madal õhutemperatuur võib halvata oluliselt normaalset inimeste elutegevust ja olla aluseks teiste raskete hädaolukordade tekkimisele (kommunaalvariid).
- Pikaajaline mobiilside katkestus ja pikaajaline andmeside katkestus halvavad oluliselt inimeste elutegevust just paljude elutähtsate valdkondadega tegelevate ettevõtete, asutuste, organisatsioonide tööd. Raskendab hädaabi osutavate ettevõtete ja teenistuste tööd.
- Loomataudi puhkemisel on väga rasked tagajärjed. Seda eriti loomakasvatustootjatel. Karantiini sisseseadmine võib takistada elanike vaba liikumist ning muud elutegevust. Lisaks võib olla problemaatiline haigete loomade hävitamise protsess.
- Metsatulekahjud tekitavad suurt kahju loodusele ja hävib mets. See tekitab metsaomanikele suure kahju. Metsatulekahju likvideerimine nõuab suuri ressursse, mida maakonnal endal ei pruugi olla.
- Suure tõenäosusega on linnugripi puhkemise võimalus. Nakatanud talu- või loomakasvatustettevõtete linnud tuleb hukata viivitamatult. Tekivad liikumiskitsendused. Linnugripist võib areneda gripitüvi, mis võib levida inimestele ja tekitada gripipandeemia. Linnugripist tuleneva hädaolukorra lahendamine eeldab suuri rahalisi kulutusi.
- Seoses linnugripiga on võimalik ka gripipandeemia tekkimine. Gripipandeemia on erakordselt suur epideemia, mis levib ulatuslikult üle riigipiiride, haarates paljusid riike ja kontinente ning

millega kaasneb inimeste suur haigestumine ja suremus. Gripipandeemia tekib uue gripiviiruse korral, mis märkimisväärselt erineb viimati esinenud tüvest ja mille suhtes inimestel kas puudub immuunsus üldse või esineb vaid vähesel määral. Puuduvad kiirelt kättesaadavad ja vajalikul hulgal vaktsiinid ning ravimid.

3.2 Õnnetustele/ hädaolukordadele antud riskihinnang

Riskihinnang vastavalt koondtabelile:

Lahtris V (tõenäosus väga suur) on toodud väga sageli tekkivad tulekahjud elamutes.

Tulekahjude korral kujuneb raskeks olukord just suure korterite arvuga mitmekorruselistes puitelumajades. Võib tekkida suur hulk peresid, mis jäävad ilma peavarjuta ja kelledel kohalikel omavalitsustel võib tekkida raskusi ajutise elamispinna leidmisega. Samuti võivad raskete tagajärgedega lõppeda tulekahjud koolides, meelelahutusasutustes, majutusasutustes, haiglates ja teistes sotsiaalhoolekandetasutustes. Pole välistatud inimohvrite tekkimine.

Lahtris IV (tõenäosus suur) on toodud esmatähtsad hädaolukorrad. Nendeks on loomataudi puhkemine, tulekahju põllumajandushoonetes ning õnnetused siseveekogudel.

Siin võib tähelepanu pöörata loomataudi puhkemisele. Analüüsist tulenevalt on selle võimaliku hädaolukorra puhkemise tõenäosus küll väike, kuid loomataudi ilmnemisel võivad olla väga rasked tagajärjed ja garantiini sisseseadmine takistab oluliselt elanike vaba liikumist ning muud elutegevust. Lisaks on problemaatiline ka haigete loomade hävitamise ja matmise protsess. Viljandi maakonnal ei pruugi olla vastavaid ressursse haigestunud loomade hävitamise ja matmisega toime tulemiseks. Siin kohal võib märkida, et Viljandi maakonnas on veterinaarvaldkonna probleemiks veel tootjate suutmatus hädaolukorra tingimustes kindlustada nõuetekohast tootmist eirates loomade heaolu, looma tervishoiu või toiduohutuse nõudeid (näiteks elektrivoolu puudumise tõttu: loomakasvatushoonetes halva mikrokliima tõttu loomade haigestumised ja lõppemised või lihakäitlemisettevõttes värsket liha riknemine hoiukambrites jne).

Õnnetused veekogudel nagu õnnetused veesõidukitega ja uppumine veekogus võivad viia võimaliku inimeste hukkumiseni. Õnnetus veesõidukiga võib ette tulla suuremal veekogul – Võrtsjärvel.

Lahtrisse III (tõenäosus keskmine) kuulub suur hulk õnnetusi, mis võivad kaasa tuua võimalikud hädaolukorrad. Eelkõige kuuluvad siia tulekahjud ja plahvatused mitmesuguse kasutusviisiga hoonetes, metsatulekahjud, erinevad loodusõnnetused, pikaajaline ulatuslik sidekatkestus ning linnugripi puhkemine lindude hulgas ja viiruslike soolenakkuste levik inimeste hulgas.

Pikaajalise elektrienergia katkemisega on tõsiselt häiritud inimeste igapäevane elutegevus paljudes eluvaldkondades. Seiskub praktiliselt kogu ettevõtluse ja mitmete elutähtsate valdkondade tegevus maakonnas. Kuna paljudel objektidel puuduvad alternatiivelektrienergia saamise võimalused, ollakse täielikult sõltuv üldisest elektrisüsteemist. Elektrienergia olemasoluks peaksid olema maakonna strateegiliselt tähtsate objektide tarvis muretsetud vedelküttega töötavad elektrigeneraatorid või loodud kindlad kontaktid vastava varustuse hankimiseks hädaolukorra puhkemisel. Elektrienergia kadumisega tekivad ahelreaktsioonina häired tänaseks eluliselt tähtsate telefoniside, mobiilside ja andmeside võrkudes. Side jaotuspunktide seadmed on varustatud akudega, mis reeglina hoiavad vastavad süsteemid töös mõned tunnid. Side katkemine jätab elanikud ilma võimalusest kutsuda hädaabi ja teatada elektrikatkestusest.

Elektrienergia katkemise algpõhjuseks on enamikel juhtudel just tugeva tuulega tormid.

See võimalik hädaolukord on samuti ära toodud lahtris IV. Tormid, keeristormid, ja tornaadod tekivad tuule kiirusega 25 - 30 m/s ja enam. Tormi tagajärjel murdunud puud langevad elektriliinidele ja purustavad elektrijuhtmed.

Peale elektri kadumise võivad tugeva tuultega tormide tagajärjel kannatada saada hooned ja seiskuda liiklus teele langenud takistuste tõttu. Tormide tagajärgede raskust võivad suurendada halb ehitustegevuse kvaliteet ja kommunikatsioonisüsteemide halb tehniline seisukord. Tormis purunenud pinge all olevad elektrijuhtmed, mis on kukkunud maapinnale, on ohtlikud elusolenditele. Selles piirkonnas liikuvad inimesed ja loomad võivad saada sammupingest elektrilöögi (sammupingeks nimetatakse pinget maapinna erinevate punktide vahel, mis asuvad inimese sammu või looma jalgevahe kaugusel).

Tulekahjude ning plahvatuste tagajärjel tööstus- ja laohoonetes võivad tervisekahjustusi ja kehalisi vigastusi saada neis hoonetes töötavad kui ka läheduses elavad inimesed. Võib tekkida isegi inimohvreid. Tööstustes, kus esineb ohtlikke aineid või ohtlikke aineid sisaldavaid tooteid, võivad need ained sattuda keskkonda ja tekitada kahju inimeste tervisele ning reostada looduskeskkonda. Tervisele kahjulik on ka tulekahjuga kaasnev mürgiseid põlemisjääke sisaldav suits. Hävinud tööstushoone võib tuua kaasa pikaajalise tootmistegevuse seiskumise. Suur hulk inimesi võib jääda pikemaks ajaks tööta või üldse töö kaotada. Nende tulekahjude likvideerimine toob maakonna päästeteenistusele suuri kulutusi ning võib tekitada võimalikku ressurside puudust reageerimaks operatiivselt teistele õnnetustele.

Liiklusõnnetused on just järjest suureneva transportvahendite arvu ja tiheneva liiklusega tekitanud olukorra, et pole välistatud paljude kannatanutega liiklusõnnetuste tekkimine maanteeliiklusvõrgustikus. Tihti ei jõua liikluses toimunud muudatustele järele maanteed ja linna tänavate seisukord. Liiklusvariide tekke oht on suur. Ohutu liikluskeskkond eeldab nõuetele vastavaid sõiduteid, sõidukeid ja liiklejaid. Liiklusohutust pole võimalik garanteerida ohutusnõudeid mittetäitvate liiklejate tegevuse tõttu, kuid nõuete täitmise kontroll ja vastavasisulised sanktsioonid ja ennetustöö tõstavad oluliselt liikluskeskkonna turvalisust. Suure ohvrite arvuga õnnetuste puhul võib tekkida probleeme meditsiinilise kiirabi osutamisega.

Loodusõnnetused nagu pikaajaline erakorraliselt madal õhutemperatuur, suured sademete hulgad (lumi, vihm) võivad halvata oluliselt normaalset inimeste elutegevust ja olla aluseks teiste raskete hädaolukordade tekkimisele. Näiteks elektriliinide jäätumine ja deformeerumine võib viia liinide purunemiseni ja elektrivoolu katkemisele. Pikaajaline kõrge õhutemperatuur aga toob kaasa tuleohtu kasvu ning joogivee puuduse loomadel (just karjakasvatustes) ning kaevudest vee kadumise korral ka inimestel.

Pikaajaline mobiilside katkestus ja pikaajaline andmeside katkestus halvavad oluliselt inimeste elutegevust just paljude elutähtsate valdkondadega tegelevate ettevõtete, asutuste, organisatsioonide tööd. Mobiilside on saanud tänapäeval enamlevinumaks sidepidamise võimaluseks. Samuti on mobiilside oluline hädaabi osutavate ettevõtete töös ja hädaolukordi lahendavatele teenistustele ja isikutele.

Linnugripiviiruse kandjateks on looduses metslinnud (peamiselt veelinnud), kellelt võivad nakkuse saada kodulinnud, eelkõige koduveelinnud, nagu pardid ja haned. Rändlindudega võib haigus levida pikkade vahemaade taha. Nakatanud talu või loomakasvatustevõtete linnud tuleb hukata viivitamatult.

Lahtrisse II jäävad järgmised õnnetused, mis võivad tekitada hädaolukorrad, aga mille tõenäosus on väike: erakordselt suur lumesadu, erakordselt madal temperatuur, üleujutused, avarii maagaasitorustikus, mahutis või gaasiga töötavas seadmes, tulekahjud ohtlikes ettevõtetes ning lasteasutustes, laiaulatuslik joogivee (põhjavee) reostus, kanalisatsioonitrasside ja heitvee

puhastusseadmete avariid, pandeemilise ja lindude gripi levik inimeste hulgas ning ohtlike kemikaalidega õnnetus maanteel.

Suurte lumesadude korral on halvatud liiklus. See omakorda võib raskendada inimestele hädaabi andmist ja vastavate teenistuste jõudmist abivajajateni.

Leke reovee magistraalitorustikus võib tekitada ulatusliku keskkonnareostuse. Reovee sattumine jõgedesse, suurendab kiiresti reostumise ulatust.

Linnugripist võib areneda gripitüvi, mis võib levida inimestele ja tekitada gripipandeemia.

Gripipandeemia on erakordselt suur epideemia, mis levib ulatuslikult üle riigipiiride, haarates paljusid riike ja kontinente ning millega kaasneb inimeste suur haigestumine ja suremus. Gripipandeemia tekib uue gripiviiruse korral, mis märkimisväärselt erineb viimati esinenud tüvest ja mille suhtes inimestel kas puudub immuunsus üldse või esineb vaid vähesel määral. Puuduvad kiirelt kättesaadavad ja vajalikul hulgal vaktsiinid ning ravimid. Arvestades linnugripi leviku ulatust maailmas ja võimalust linnugripi muundumist inimesele levivaks gripiks, on gripipandeemia tekkimine aktuaalne.

Väga väikese tõenäosusega (lahtris I) on ohtlike kemikaalidega õnnetus raudteel, kuid mille tagajärjed on rasked.

4. Riskide vähendamine

4.1 Üldised kriisireguleerimisalased tegevused ja ettepanekud

Maakonna kriisikomisjonil ja hädaolukordade lahendamise eest vastutavatel ametkondadel:

- Uuendada maakonna kriisireguleerimisplaan ja töötada välja funktsionaalsed lisad hädaolukordade lahendamiseks maakonnas.
- Uuendada ülevaade maakonnas asuvatest ja võimalike hädaolukordade lahendamiseks kasutatavatest teenistustest ning ettevõtete ressurssidest.
- Viia maakonna kriisikomisjoni ja kriisireguleerimismeeskonna liikmetele läbi kriisireguleerimisalaseid koolitusi ja õppuseid.
- Korraldada maakonna riskianalüüsi tulemuste tutvustamine kõigile olulistele sihtrühmadele (maakonna elanikkond, kohalikud omavalitsused jt.) ning avaldada maakonna riskianalüüs ja selle kokkuvõtte maavalitsuse kodulehel.

Maavalitsusel ja kohalikel omavalitsustel:

- Võtta maakonna riskianalüüsi tulemusi arvesse maakonna ja kohalike omavalitsuste planeeringute koostamisel.
- Sõlmida ettevõtetega hädaolukordade lahendamiseks vajalikke ressursside kasutuselevõtuks lepingud.

4.2 Tulekahjud ja plahvatused suurõnnetuse ohuga ja ohtlikes ettevõtetes

2008. aasta alguse seisuga oli maakonnas registreeritud 35 ohtlikku ettevõtet ja 1 suurõnnetuse ohuga (B-kategooria, Viljandi Naftabaas OÜ) ettevõte. Käesoleval aastal maavalitsuse ja Lõuna-Eesti Päästkeskuse koostöös käivitunud kohalike omavalitsuste territooriumil olevate riskide hindamise ja hädaolukorras kasutatavate ressursside kaardistamise projekt on andnud omavalitsustelt tagasisidet, mille kohaselt on maakonnas oma tegevuse lõpetanud neli ohtlikku ettevõtet.

Täiendavalt on käesoleva aasta jooksul maakonnas tegutsevate ettevõtete osas muutunud ühe ohtliku ettevõtte ohukategooria suurõnnetuse ohuga (B-kategooria, Ilutulestiku Keskus Arnika OÜ) ettevõtteks ning üks ettevõtte ei ole seoses kemikaali käitlemise mahu vähenemisega enam ohtlik ettevõtte (Hansa Candle AS).

Lõuna-Eesti Päästkeskus on kemikaaliseaduse alusel teostatava riikliku järelevalve korras nõudnud välja ja kontrollinud nelja ohtliku ettevõtte ning kahe suurõnnetuse ohuga ettevõtte dokumentatsiooni (riskianalüüs, teabeleht, ohutusaruanne ja hädaolukorra lahendamise kava), mille analüüs toob välja järgmised peamised probleemid:

- Esineb puudusi ettevõttes käideldavate ohtlike kemikaalide kirjeldustes ning puuduvad andmed nende ettevõttesse transportimise teekonna kohta.
- Puuduvad ettevõtte territooriumi ja lähiümbruse kirjeldused ning ohuala skemaatiline määrang.
- Pole käsitletud ettevõtte töötajate vastutust, kohustusi ja käitumist hädaolukorras, samuti koolitus- ja teavitustegevust (seda ka lähiümbruse elanikkonna osas) ning ettevõttes olemasolevate kaitsevahendite ja ressursside arvestust.
- Riskianalüüs ja ohutuse tagamise süsteemi kirjeldus on ebamäärased ja umbisikulised.

Haldusmenetluse raames on viidud läbi paikvaatlused ühes ohtlikus ettevõttes (Liiwi Heliis AS – haldusmenetlus lõpetatud, ettevõtte dokumentatsioon ja tehiodud vastavad kehtivatele nõuetele) ja kahes suurõnnetuse ohuga ettevõttes. Paikvaatluste tulemused on näidanud, et üldjuhul maakonna ettevõtted arvestavad neile Lõuna-Eesti Päästkeskuse poolt tehtud märkuseid puuduste osas ning täiendavad dokumentatsiooni. Peamisteks siinkohal ilmnenuid probleemideks on asjaolud, mille kohaselt ei ole ettevõtted arvestanud territooriumil olevaid lisaohte (nt propaanimahutid või balloonid

vms, mis on jäänud dokumentatsioonis välja toomata) ning territooriumi üldine korrashoid jätab soovida ja võib viia võimalike õnnetusjuhtumiteni (tuleohutuskujas materjalide hoiustamine, personali suitsetamiskohad puuduvad või on tähistamata, kemikaalimahutite ümbrus hooldamata-niitmata vms).

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Lõuna-Eesti Päästkeskusel:

- Teostada kemikaaliseaduse alusel ohtlikelt ettevõtetelt nõutava dokumentatsiooni süstemaatilist kontrolli.
- Jätkata 2009. aastal maakonna ohtlikes ettevõtetes paikvaatlustega, vormistada paikvaatluse protokollid ja haldusmenetluse korras ettekirjutused, vajadusel rakendada vääртеomenetlust.
- Korraldada regulaarselt õppuseid ohtlikes ettevõtetes toimuda võivatele õnnetustele reageerimise harjutamiseks.
- Koostada ja uuendada ohtlikes ettevõtetes toimuda võivatele õnnetustele reageerimiseks operatiivkaardid.
- Maakonna kriisireguleerimisplaani päästevaldkonda puudutava osa täiendamisel võtta arvesse ohtlikes ettevõtetes toimuda võivate õnnetuste analüüsi.
- Korraldada ohtlike ettevõtete ohutuse eest vastutavatele töötajatele teabepäevi.
- Teostada ohtlikes ettevõtetes riskipõhiselt perioodilist riiklikku tuleohutuse järelevalvet.

Maavalitsusel:

- Teostada järelevalvet kohalike omavalitsuste üld- ja detailplaneeringutes maakonna riskianalüüsi tulemuste arvestamise üle.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

Ohtlikel ettevõtetel:

- Koostada või kaasajastada kemikaaliseaduse alusel nõutavad dokumendid (riskianalüüs, teabeleht, ohutusaruanne ja hädaolukorra lahendamise kava).
- Arendada välja ettevõtte ohutust tagavas süsteemis meetmed hädaolukorrani viivate algsündmuste blokeerimiseks ja soetada vajalikud ohutust tagavad vahendid ning süsteemid.
- Tagada oma töötajate ohutusalane koolitamine ja juhendamine.
- Välja töötada ja rakendada meetmed ettevõtte ohualasse jäävate inimeste õigeaegseks informeerimiseks hädaolukorrast ja võtta kasutusele varajase hoiatuse süsteemid.
- Arendada ettevõtte turvasüsteeme vähendamaks kõrvaliste isikute ettevõtte territooriumile pääsemise ja pahatahtlike rünnete võimalust.

Päästeametil:

- Arendada päästekomandode keemiapäästevõimekust riskipõhiselt.
- Korraldada Lõuna-Eesti Päästkeskuse kriisireguleerimise spetsialistidele kemikaaliohutuse järelevalve ning haldus- ja vääртеomenetluse alast koolitust.
- Töötada välja päästeasutuste elektroonilise asjaajamissüsteemiga ühilduv andmebaas ohtlike ettevõtete dokumentatsiooni ja paikvaatluste ja ettekirjutuste süstematiseerimiseks.

Tehnilise Järelevalve Inspeksioonil:

- Korraldada ohtlike ettevõtete tehniliste seadmete ohutusalase seisundi järelevalvet maakonnas.

Kohalikel omavalitsustel:

- Võtta arvesse ohtlike ettevõtete lähedusse jäävate alade detailplaneeringute koostamisel ja tegevuslubade väljastamisel ettevõtete ohualasid ja määrata vajadusel täiendavad piirangud või uuringute läbiviimise kohustus.
- Määrata vajadusel uute suurõnnetuse ohuga ja ohtlike ettevõtetele tegevuslubade väljastamisel ja detailplaneeringute koostamisel ettevõtetele antud piirkonna eripärast lähtuvad piirangud.

Keskkonnainspeksioonil:

- Arendada operatiivset võimekust keskkonnakahjude hindamiseks ohtlikes ettevõtetes toimunud õnnetuste korral.

4.3 Metsa ja maastikutulekahjud

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Lõuna-Eesti Päästkeskusel:

- Tõhustada koostöös keskkonnainspeksiooni, RMK jt. asutustega tuleohtlikele perioodidele eelnevalt ja selle ajal ennetustööd.
- Uuendada metsakustutusplaan (sh. erinevate asutuste ressursside ülevaade).
- Töötada välja ulatuslike metsa- ja maastikutulekahjude kohta inimeste teavitamise skeem meedia vahendusel ja tõsta elanike tuleohutuse alast teadlikkust.
- Valmistada ette ja täiendada vastavaid päästeressursse, kaasatavad asutused ja vabatahtlikud ning tagada nende valmisolek tuleohtlikul perioodil.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

Metsakaitse- ja Uuenduskeskusel, Erametsakeskusel:

- Uuendada perioodiliselt olemasolevate (Põlva- ja Tartumaa) ja koostada ülejäänud regiooni maakondade metsade tuleohukaardid.

Päästeametil:

- Arendada päästekomandode metsakustutusvõimekust ja logistilist baasi.
- Arendada metsatulekahjudele reageerimise alast koostööd kaitseliidu, kaitseväge ja vabatahtlikega.
- Täiendada väljasõiduplaani maastikutulekahjude alajaotusega, et ka esmareageerimine toimuks sobiliku päästetehnikaga.

Kaitseministeerium:

- Arendada kaitsejõudude võimekust tsiviilhädaolukordade lahendamisel osalemiseks.

Keskkonnainspeksioonil:

- Koostöös RMK, Lõuna-Eesti Päästkeskuse ja politseiga kontrollida metsa- ja muu taimestikuga kaetud alade tuleohutusnõuete täitmist.

Riigimetsamajandamise keskusel:

- Teostada tuleohtlikul perioodil lennuseiret ja arendada metsatulekahjude õigeaegseks avastamiseks automaatseid seiresüsteeme.
- Ehitada välja looduses asumatel puhkealadel lõkketegemise kohad.
- Korraldada koostöös kohalike omavalitsustega metsas tuletõkke ribade loomine ja korrashoid.
- Tagada koostöös keskkonnateenistuse ja keskkonnainspeksiooniga metsaaluste korrashoid.

Kohalikel omavalitsustel:

- Kehtestada vajadusel metsadesse ja rabadesse mineku keeld tuleohtlikul perioodil ja tagada kontroll sellest kinnipidamise üle.
- Korraldada koostöös metsaomanikega tuletõrje veevõtukohtade rajamine ning ligipääsuteede arendamine.
- Reguleerida tuleohutuse nõuded kohaliku omavalitsuse heakorra eeskirjas ja teostada selle täitmise üle järelevalvet.

AS Eesti Energial:

- Tagada elektriliinide aluste korrashoid.

4.4 Tulekahjud hoonetes

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Lõuna-Eesti Päästkeskusel:

- Teha maakonna elanikkonna hulgas tuleohutusosalast selgitustööd.
- Jätkata „Kodu tuleohutuks“ projekti, mille raames paigaldati 2008. aastal maakonna kodudesse 345 suitsuandurit. Kaardistada projekti kokkuvõtete alusel kodude tuleohutusala olukord, tuua välja olulisemad sõlmprobleemid ja koostada soovitusel ning võimalikud lahendusvariandid kohalikele omalitsustele.
- Tagada õigusaktidega ettenähtud ja riskipõhiselt määratud objektidel perioodilise riikliku tuleohutuse järelevalve läbiviimine.
- Teha kohalikele omavalitsustele ettepanekud tuletõrje veevõtukohtade rajamiseks ja hooldamiseks.
- Uuendada ja vajadusel koostada operatiivkaardid maakonna kõrgendatud tulekahju riskiga objektide kohta.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

Kohalikel omavalitsustel:

- Teostada uute elamute ehitamisel või vanade rekonstrueerimisel ehitusjärelevalvet.
- Tegeleda koostöös Lõuna-Eesti Päästkeskusega süstemaatiliselt elanikkonna ohustatavate sihtrühmadega, osaleda probleemsete hoonete ja eluruumide väljaselgitamises ja probleemidele lahenduste otsimisel ning rakendamisel (sotsiaaltoetusprogramm tuleohutuse parandamiseks).
- Tagada ohutus tühjana seisvates hoonetes KOVi territooriumil.
- Osaleda oma haldusterritooriumil tuleohutusala selgitustöö läbiviimisel.
- Välja ehitada uued või korrastada olemasolevad tuletõrje veevõtukohtad.
- Tõhustada järelevalve teostamist oma territooriumil kasutusluba mitteomavate tööstus- ja majutusobjektide üle, et ettevõtte viiksid hooned vastavusse ehituslike tuleohutusnõuetega.
- Tagada KOVi korterelamutes ebaseaduslike kütteseadmete ja -süsteemide tuleohutusnõuete ja ehitusseadusega vastavusse viimine.

Majutusasutustel, haiglatel ja teistel sotsiaalhoolekandenasutustel, ühiskasutatavatel meelelahutusasutustel, kaubandus- ja toitlustusasutustel, büroo- ja haldushoonete omanikel, tööstus- ja ladustamisetevõtetel, põllumajandus-ettevõtetel:

- Viia hooned vastavusse ehituslike tuleohutusnõuetega.
- Soetada vajalikud vahendid esmaseks reageerimiseks ettevõttes toimuda võivatele õnnetustele.
- Viia läbi koolitusi asutuste töötajatele käitumiseks võimalike õnnetuste korral.
- Korraldada evakuaatsiooniõppuseid.

4.5 Loodusõnnetused

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Lõuna-Eesti Päästkeskusel:

- Viia läbi koostöös maakonna kriisikomisjoni ja teiste operatiivjõududega (politsei, kiirabi, ja kaitseliit) õppusi ja harjutusi omavahelise koostöö parandamiseks.
- Arendada valmisolekut loodusõnnetustele reageerimiseks.
- Tagada päästekomandode toimimine ja operatiivne valmisolek pikaajsete elektrikatkestuste korral.

Maavalitsusel:

- Tagada tingimused kriisikomisjoni tööks erakorraliste ilmastikutingimuste korral.
- Kaardistada maakonna riskianalüüsi alusel ja koostöös kohalike omavalitsustega ning maakonna asutustega eluliselt tähtsad objektid, mis peaksid olema varustatud elektrigeneraatoritega ning teha ettepanekud generaatorite soetamiseks.
- Luua võimalused elanikkonna teavitamiseks massimeedia kaudu võimaliku loodusõnnetuse puhul.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

EMHI-l:

- Tagada koostöös Lõuna-Eesti Päästkeskuse ja maakonna kriisikomisjoniga elanikkonna ning vajalike ametkondade õigeaegne teavitamine erakorraliste loodusnähtuste korral.

Kohalikel omavalitsustel:

- Sõlmida lepingud asutustega avariiliste tööde teostamiseks.
- Kaardistada võimalused loodusõnnetuste korral evakueeritute majutamiseks ja toitlustamiseks.
- Korraldada kergelt kukkumisohtlike puude ja oksade ennetav likvideerimine.
- Kontrollida ehituslikest normidest ja eeskirjadest kinnipidamist.
- Arvestada valdade üld- ja detailplaneeringute koostamisel maakonna riskianalüüsi (nt vältida hoonete rajamist üleujutusohuga piirkondades).

4.6 Õnnetused raudteel

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Lõuna-Eesti Päästkeskusel:

- Korraldada koostöös AS Edelaraudteega koostöökoolitusi ja õppusi raudteel toimuvate õnnetuste korral tegutsemise harjutamiseks.
- Organiseerida õnnetuse korral elanikkonna õigeaegne teavitamine.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

AS Edelaraudteel:

- Jälgida ja tagada raudtee infrastruktuuri ja veermiku korrasolek.
- Korraldada liiklusohutuskampaaniad autojuhtidele liiklemisel raudtee ülesõidukohtadel.
- Ehitada AS Edelaraudtee statistika ja riskianalüüsi alusel välja selgitatud ohtlikumad raudtee ülesõidukohad ohutumaks (nt. paigaldada tõkkepuud, foorid, hoiatussignaalid, valgustades ülesõidukohad, tagada raudtee ülesõidukohtades nähtavust jne).
- Korraldada kokkuleppeliselt Lõuna-Eesti Päästkeskusega teavitamine raudteel ohtlike ainete veostest ja kogustest.
- Pöörata suuremat tähelepanu statistiliselt ohtlike raudteelõikude ohutumaks muutmisele (nt. kehtestada vajadusel kaubarongide täiendavad kiiruspiirangud vms).

Kohalikel omavalitsustel:

- Arvestada üld- ja detailplaneeringute koostamisel ning ehitustegevuse planeerimisel kohalikus omavalitsuses raudteevedudest tulenevate ohualadega.

Päästeametil:

- Uuendada koostöökokkulepped AS Edelaraudteega.
- Arendada päästekomandode raudteepääste võimekust.

Keskkonnainspeksioonil:

- Arendada operatiivset võimekust keskkonnakahjude hindamiseks raudteeõnnetuste korral.

4.7 Õnnetuste ennetamine maanteel

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Lõuna-Eesti Päästkeskusel:

- Korraldada maakonna kriisikomisjoni ja kriisireguleerimismeeskonna, operatiivstruktuuride ja ohtlike kemikaale vedavate autoveofirmadega koostöökoolitusi ja õppuseid.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

Maanteeametil:

- Korraldada autojuhtidele suunatud liiklusohutuslaseid kampaaniad.
- Teostada koostöös politseiga ohtlike kemikaale vedavate veokite tehnilist kontrolli ja veodokumentide kontrolli.
- Korraldada ohtlike kemikaale vedavate veokijuhtidele täiendkoolitusi.
- Koostada ohtlike teelõikude ja ristmike analüüs ja muuta need analüüsist lähtuvalt ohutumaks.
- Edastada teeolude kohta operatiivselt infot massimeediasse.

Ohtlike kemikaale vedavatel ettevõtetel:

- Teavitada päästeasutusi eriti ohtlike kemikaalide veoste liikumisgraafikust ja marsruudist ja kooskõlastada need kohalike omavalitsustega.
- Kooskõlastada ohtlike veokite plaaniliste vedude liikumistee ja liikumisgraafikud kohalike omavalitsustega.

Kohalikel omavalitsustel:

- Piirata ohtlike autovedusid tiheasustusega piirkondades.
- Organiseerida vajadusel õigeaegne ja operatiivne libeduse- ja lumetõrje.
- Arvestada üld- ja detailplaneeringute koostamisel maakondades ohtlike ainete veost tulenevate ohualadega.

Päästeametil:

- Varustada päästekomandod maanteel ohtlike ainete toimunud õnnetuste likvideerimiseks vajaliku tehnika ja vahenditega.

Keskkonnainspeksioonil:

- Arendada operatiivset võimekust keskkonnakahjude hindamiseks maanteel ohtlike veostega toimunud õnnetuste korral.

Politseiamet:

- Teostada ja tõhustada liiklusjärelvalvet ohtlike veoste üle.

4.8 Episootia ehk loomataud

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

Veterinaar- ja Toiduametil:

- Koostada tauditõrje eeskirjad ja juhendmaterjalid (situatsioonplaanid) ning riiklikud loomatauditõrje programmid, mis näevad ette aastased ennetavate meetmete ja diagnostiliste uuringute mahud.

- Korraldada tauditõrje eeskirjade ja nende alusel koostatud situatsiooniplaanide rakendamiseks praktilisi õppusi.
- Jälgida pidevalt Eesti loomatervishoiualast staatust, mis tagab ohu võimalikult varajase avastamise.
- Lubada loomade ja loomsete saaduste sissevedu Eestisse ainult taudivabast piirkonnast ja kauba nõuetekohasust tõendavate dokumentide alusel.
- Tagada loomataudi tõrjumiseks vajalik asjakohane spetsiaalvarustus, kuhu kuuluvad nt. kaitseriietus, varustus kliiniliseks ülevaatuseks ja proovide võtmiseks; varustus loomade tapmiseks diagnostilisel eesmärgil; desinfitseerivad ained ja varustus desinfektsiooni tegevale personalile.
- Korraldada oma haldusalas kriisireguleerimisalast koolitust.

Viljandimaa Veterinaarakeskusel:

- Vabaks ringluseks sisseveetavaid loomi pidada kindlaksmääratud ajavahemiku vältel karja ülejäänud loomadest eraldi (profülaktiline karantiin), et selgitada diagnostiliste uurimistega välja loomade tervislik seisund ja teha veterinaarprofülaktilised menetlused.
- Lubada korraldada loomanäitusi, -võistlusi, -laatasid, või -oksijone ainult registreeritud ja korraldusluba omavatel korraldajatel.
- Looma viimisel tema alalise asukohta pärast kokkupuutumist teiste loomadega loomanäitusel, laadal või võistlusel rakendada ennetusabinõusid nimetatud loomaga nakkushaiguse sissetoomise vältimiseks.
- Teostada järelevalvet loomade identifitseerimise ja registreerimise ning loomade liikumise üle.
- Kutsuda tagasi mittenõuetekohased loomsed saadused ja suunata need ümbertöötlemisele või hävitamisele.
- Kahjutustada nakkusohtlik materjal (loomakorjused, loomsed jäätmed) nõuetekohaselt.

Volitatud veterinaararstidel:

- Tagada loomataudide ennetavate ja tõrjemeetmete praktiline rakendamine loomafarmide kontrollimise ja loomatauditõrje programmi täitmise abil.
- Järgida EL-sisese loomade ja loomsete saadustega kauplemise veterinaarkontrolli põhimõtteid, kus pearõhk on lähtekoha kontrollil ja vastutusel.

Loomapidajatel:

- Vältida kõrvaliste isikute, metsloomade ja –lindude ligipääsu loomakasvatushoonetele.
- Mitte lubada välisriigist saabunud isikul siseneda loomakasvatushoonesse ja –rajatisse enne 48 tunni möödumist Eestisse saabumisel.

4.9 Epideemia ja pandeeria

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Maakonna kriisikomisjonil ja hädaolukordade lahendamise eest vastutavatel ametkondadel:

- Uuendada maakonna kriisireguleerimisplaan ja töötada välja funktsionaalsed lisad tervishoiualaste hädaolukordade lahendamiseks maakonnas.
- Uuendada ülevaadet maakonnas asuvatest ja võimalike tervishoiualaste hädaolukordade lahendamiseks vajalikest tegevusvarudest.

Maavalitsusel:

- Teostada järelevalvet perearstide tegevuse üle, sh kontrollida perearstide informeeritust ja valmisolekut hädaolukordadeks.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

Sotsiaalministeeriumil:

- Koordineerida ametite, tervishoiuteenuse osutajate ja maakondade riskianalüüsi ja kriisireguleerimisplaanide koostamist, et maakondade, sh tervishoiuasutuste riskianalüüside ja plaanide uuendamine toimuks loogilises järjekorras. Välja töötada maavalitsuste, ametite ja tervishoiuteenuse osutajate vaheline süsteem järjepidevaks iga-aastaseks informatsioonivahetamiseks tervishoiualaste riskianalüüside ja kriisireguleerimisplaanide uuendamisel.
- Tervishoiusüsteemi valmisoleku tagamine epideemiateks sh tervishoiuteenuse osutajate tegevusvarud (kaitsevahendid, ravimid jne) ning tervishoiuasutuste valmisoleku ja hädaolukordade lahendamise plaanide uuendamine.
- Ohtlike nakkushaiguste epideemiate ennetamiseks ja valmisoleku parandamiseks nende seire ning laboratoorse diagnostika võimaluste parandamine.
- Nakkushaiguste leviku piiramiseks vajalike meetmete tõhusamaks rakendamiseks valdkonda reguleerivate õigusaktide muutmine.
- HIV/AIDSi ennetamise riikliku strateegia elluviimise tagamine sh kindlustamata HIV-positiivsete isikute profülaktilise jälgimise ja ravi rahastamise lahendamine riiklikul tasemel.
- Tervishoiualaste hädaolukordade lahendamisekoolituste ja õppuste korraldamine.
- Sotsiaalsete garantiide pakkumine pandeemia haigetega kokku puutuvale personalile.

Tartu Tervisekaitsetalituse Viljandi osakonnal:

- Hinnata epidemioloogilise tõrje korraldamist maakonnas.
- Jätkata nakkushaiguste esinemise andmete kogumist, nende kvaliteedi kontrollimist ja nakkushaiguste registri pidamist.

4.10 Pikaajaline ulatuslik elektrikatkestus

Maakonnas planeeritavad riske vähendavad tegevused

Maavalitsusel:

- Soetada kriisikomisjoni tarbeks vajamineva võimsusega generaator.

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

AS Eesti Energia:

- Tagada vananenud ja deformeerunud alajaamade ja liinide regulaarne hooldus ja uuendamine.
- Täiendavalt selgitada elanikkonnale informatsiooni saamisest ja edastamisest.

Kohalikel omavalitsustel:

- Kaardistada eluliselt tähtsate objektid, mis peaksid olema varustatud generaatoritega ning teha ettepanek nende soetamiseks.
- Soetada elutähtsatele munitsipaalobjektidele alternatiivsed generaatorid.

4.11 Pikaajaline ulatuslik sidekatkestus

Ettepanekud teistele asutustele riske vähendavate tegevuste rakendamiseks

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium:

- Käivitada ametkondlik operatiiv-raadioside võrgu töö.

Side operaatorfirmad:

- Varustada sidejaamad ja tugimastid minimaalselt kahepoolse elektritoitega ja alternatiivsete elektrijaamadega või suuremahuliste akumulaatoritega.
- Esitada maakonna kriisikomisjonile oma ettevõtte kontaktisiku andmed tegutsemisel hädaolukorras.

Kohalikel omavalitsustel:

- Välja töötada alternatiivne informatsiooni edastamise tegevuskava.